

Anders Adells
SLÄKTFÖRENING

MEDLEMSBLAD

Nr 68 April 2006

Anders Adells släktförening

Medlemsblad nr 68, april 2006

Innehåll

Sid	1	Några ord från ordföranden
	2	Adressändringar, födelsedagar, uppdatering Släkternas Bok
	3-5	Årsmötesprotokoll 2004
	6	Verksamhetsberättelse 2002-2004
	7-8	Gravrätt
	9-10	Allmänna släktmötet aug. 2006
	11	Lennart Ahlbergs släktled
	12	Kyrkorgeln i Västra Harg
	13-14	Gropedoktorn
	15	En liten släkthistoria
	16	Att känna igen en strok
	17	Adressändringsblankett
	18	Årsavgift

Anders Adells släktförening

Ordf.	Ann-Sofie Ringkvist	Bygdegatan 236	583 31 Linköping	013 - 21 32 36
V. ordf.	Lennart Ahlberg	Örberga Bergsäter	585 99 Linköping	013 - 580 14
Kassör	Stefan Adell	Lindesbergsg. 5	582 53 Linköping	013 - 12 83 49
Redaktör	Anette Nystrand	Rundelen Lindesberg	590 48 Vikingstad	013 - 21 32 75

Föreningens postgirokonto

Anders Adells släktförening nr 32 02 38 - 8

Linköping 06 04 16

Kära Släktingar!

Det är påskhelg när jag skriver detta. Hoppas alla har en trevlig och bra påsk!

Här i Östergötland har nu den största delen av snön smält bort förutom i norrlägena. Sjöarna är ännu inte helt isfria. Tussilago och blåsippor börjar nu blomma i våra söderlägen. Enstaka dagar har varit varma runt 10 grader och vi har fått ljuset tillbaka. Alla börjar rusta för våren med allt vad det innebär.

Jag tror många väntar på värme efter en lång vinter. Värme och ljus får oss mera aktiva. Ni kanske håller på att planera för sommarledigheten.

Innan ni bokar upp almanackan med aktiviteter inför sommaren vill jag påminna om vårt kommande släktmöte i Linköping lördagen den 5 augusti i år. Vi startar på Flygvapenmuseet i Malmslätt i Linköping och fortsätter sedan till Lunnevad folkhögskola. Hoppas att många av er kan komma! Jag hoppas på stor uppslutning. Vi brukar alltid ha så trevligt tillsammans så försök boka in tiden.

Hoppas vi ses! Ha det bra och välkomna!

Hälsningar Ann-Sofi Ringkvist!

Adressändring

Lennart och Christina Ahlberg
Helene Nystrand Linnell

Örberga Bergsäter
Frihetsvägen 32

585 99 Linköping
177 33 Järfälla

Födda

Elin Vendla Julia Castellanos Linnell, Järfälla f. 06-03-22

Födelsedagar

Under detta år har vi för avsikt att få ett fungerande system för att åter kunna ta upp detta med diplomutdelning. Det har tagit tid och vi vet att vi missat flera stycken inom släktföreningen som fyllt jämna år under den tid vi inte lyckats hålla reda på våra jubilarer.

VI BER SÅ MYCKET OM URSÄKT FÖR DETTA.

Adressändringar m.m.

Sist i detta Medlemsblad finns det en adressändringsblankett. Det kommer vara en stående sida. Om det blir någon ändring (adressbyten, födslar, dödslar m.m.) är det bra om ni skickar in denna blankett till:

Niklas Adell
Ekholmsvägen 407
589 29 Linköping

Släkternas Bok

I senaste medlemsbladet, nr 67 april 2005, bad vi att få in förändringar av olika slag så vi kunde uppdatera Släkternas Bok. Det kom in ganska mycket och nu finns det nya blad till Släkternas Bok. Alla som önskar få dessa (gratis) tag kontakt med:

Anette Nystrand Svensson
Rundelen Lindesberg
590 48 Vikingstad

- Protokoll: Allmänt släktmöte med Anders Adells släktförening
den 4 sept. 2004 kl 16.00 i Örtomta församlingshem.**
- §1 Öppnande för- Ordföranden Ann-Sofi Ringkvist förklarar släktmötets handlingar öppnade
- §2 Parentation avlidit Sedan föregående släktmöte har följande medlemmar
Robert Adell
Kaare Nystrand
Edvin Adell
Ingemar Ahlberg
De församlade minns dessa medlemmar under en tyst minut.
- §3 Ordförande Släktmötet väljer Ann-Sofi Ringkvist att leda dagens förhandlingar.
- §4 Sekreterare Släktmötet väljer Öved Adell att föra dagens protokoll.
- §5 Kallelse Släktmötet förklaras behörigen utlyst.
- §6 Justerare Att justera dagens protokoll väljes Axel Adell och Karl-Gustav Hellström
- §7 Röstlängd som Släktmötet godkänner att upprättad deltagarlista gäller röstlängd, 35 röstberättigade deltagare närvarande.
- §8 Verksamhetsberättelse Sekreteraren uppläser styrelsens verksamhetsberättelse för tiden 2002 08 04 till 2004 09 04.
Släktmötet godkänner den att läggas till handlingarna.
- §9 Ekonomi 2004 Kassören redogör för föreningens ekonomiska ställning. 2004 09 04 är summa tillgångar ca kronor 12 400.
Gulli Adell läser upp revisionsberättelserna för 2002 -
Släktmötet godkänner dessa att läggas till handlingarna.
- §10 Ansvarsfrihet för Släktmötet beviljar kassören och styrelsen ansvarsfrihet tiden 2002 till 2004.

- §11 Motioner Inga motioner föreligger
- §12 Årsavgift
enskild Kassören föreslår att årsavgiften höjs till 80 kr för
och 120 kr för par.
Årsmötet beslöt enligt kassörens förslag.
- §13 Nästa släktmöte En livlig diskussion utspann sig. Det har varit svårt att få
tid- deltagare till årets släktmöte varför man misstänker att
punkten var olämplig. Flertalet deltagare uteblir från
sönda-gens gudstjänst, vilket har varit förhållandet i flera
år.
Släktmötet beslöt därför enhälligt
a) att man skulle återgå till tidigare tidpunkt för
släktmötet
nämligen första helgen i augusti
b) att man skulle endast ha en dags släktmöte - på
lördagen.
- §14 Hemsidan *Linnell*
Klas ~~Nystrand~~ presenterade med datorns hjälp styrelsens
förslag till uppbyggnad av en förnyad hemsida, som
kom-mer att fyllas med information.
Förslaget godtogs av släktmötet.
- §15 Släktrnas bok Erik Ringkvist har scannat in släkternas bok på CD-rom
skiva. Prov på släternas bok förevisas under släktmötet.
Släktmötet beslöt att erbjuda deltagarna att köpa CD-
skivan
för 100 kr
- §16 Gravrätten. Styrelsen har haft i uppdrag att utreda principerna för
användningen av den Adellska och Jonsonska graven
på Linköpings kyrkogård.
Styrelsen föreslag till släktmötet framgår av kallelsens
bilaga 1 (se denna).
Släktmötet beslutar i enlighet med styrelsens förslag
- §17 Redaktör Öved Adell lämnar befattningen som redaktör vid
årsskiftet.
för släkttidningen Anette Nystrand Svensson lovar att stå för
redaktörskapet

en gång om året fr o m 2005. Släktmötet tackar för detta erbjudande.

- §18 Stadgerevision   Se kallelsen till släktmötet bil 2
Släktmötet beslöt godkänna stadgerevisionen med det till-
lägget att i § 12 om vilka ärenden som skall förekomma till-
fogas efter punkt k/ en ny punkt om val av ledamöter till valberedning.
- §19 Val av ordf.   Till ordförande för tiden fram till nästa släktmöte väljes Ann-Sofi.
- §20 Val av styrelse   Till styrelse för tiden fram till nästa släktmöte omväljes: Anette, Öved, Stefan, Niklas, Lennart, Claes, Johan, Christina, Göran och Inga.
- §21 Val av ersättare   Som ersättare fram till nästa släktmöte omväljes Mattias, Lotta och Gunnel.
- §22 Val av revisorer och   Som revisorer fram till nästa släktmöte omväljes Gullan och Anna-Gerda.
- §23 Val av revisors-ersättare   Som revisorsersättare fram till nästa släktmöte omväljes Elisabeth och Inga-Lena.
- §24 Valberedning   Som ledamöter i valberedningen omväljes Christina J, Gunnar Adell och Marie Adell.
- §25 Tack till ordf.   Öved försummade att rikta ett tack till Ann-Sofi för de gångna åren och ett fint allmänt släktmöte, men har gjort det i brev den 7/9.
Ann-Sofi meddelar att gudstjänst äger rum i Bankekinds kyrka söndag kl 11.
Ann-Sofi förklarar sammanträdet avslutat.

Vid protokollet

Öved Adell

Ann-Sofi Ringqvist

justeras: Frank-Gunn Hellström
Karl-Gustav Hellström

justeras: Öved Adell
Axel Adell

5

Verksamhetsberättelse för Anders Adells släktförenings styrelse 2002 08 04 till 2004 09 03.

Styrelsen har under nämnd tid bestått av ordf. Ann-Sofi Ringkvist, vice ordf. Anette Nystrand – Svensson, sekr. Öved Adell, kassör Stefan Adell, ledamöterna Inga Jonson, Johan Adell, Niklas Adell, Lennart Ahlberg, Claes Jonson, Christina Thornesköld och Göran Wendelhof.

Arkivarie: Stefan Adell och Öved Adell med uppgift att sköta kontakterna med Stift- och Landsbiblioteket i Linköping.

Styrelsesuppleanter har varit Mattias Adell, Lotta Jonson och Gunnel Prame.

Styrelsen har sammanträtt 02 08 03, 03 02 09, 04 03 14, 04 05 25 med fortsättning 04 06 01. Vid ett tillfälle, 03 02 09, har telefonsammanträde ägt rum.

Arbetsgruppen som arbetat med förberedelserna inför släktmötet har bestått av styrelsen, se ovan.

Föreningen har ca. 185 medlemmar.

Styrelsens främsta arbete under mandatperioden har varit att undersöka möjligheter att med hjälp av datorn utforma släktträd och släkternas bok. Styrelsen har arbetat med släkternas bok och scannat över den till CD-rom skiva vilket förevisas på det allmänna släktmötet. Styrelsen har fortsatt att bygga upp hemsidan efter Göran Wendelhofs mall vilket också varit ett arbete som engagerat. Ett förslag förevisas på det allmänna släktmötet. Förslag på släktträd få vara vilande så länge.

Mycket arbete har lagts ned på att utarbeta ett förslag gällande släktföreningens gravrätt på Linköpings kyrkogård vilket föreläggs det allmänna släktmötet. Även stadgerevision för släktföreningen har krävt arbete.

Släktmöte ägde rum i Tomelilla 2002 08 03 till 2002 08 04 med 40 deltagare.

Medlemsbladet har utkommit med nr. 62, 63, 64, 65 och 66 samt skriftserie nr.3 "Malin Adells dagbok".

Släktföreningen har som tidigare uppvaktat vid medlemmars större födelsedagar från 50 år genom att översända diplom med släktvapnet.

Brevpapper, korrespondenskort och kuvert med släktföreningens vapen har tillhandahållits av kassör Stefan Adell.

Linköping 04 08 10
Styrelsen för Anders Adells släktförening.

Till Allmänna släktmötet 2004

Släktföreningens gravrätt på Linköpings kyrkogård

Anders Adells släktförening disponerar gravrätten för en grav på gamla griftegården i centrala Linköping. Det betyder att släktföreningen bestämmer hur graven ska skötas. Släktföreningen kan också upplåta graven för nya begravningar i den.

På bilden är släktföreningens grav markerad med en inritad ruta.

Platsen heter gamla griftegården, avdelning 03, kvarter 03, plats 0436Ö.

Följande personer finns gravsatta i graven:

Carl Adam Jonson, död 1883
Anders Adell, död 1894
Hedvig Adell, död 1897
Eva Margareta Jonson, död 1897
Carl Vilhelm Frans Sidval Jonson, död 1912
Marianne Jonsson, död 1920
Knut Alfred Jonson, död 1923
Hedvig Jonson, död 1933

Närliggande gravar:

Till vänster om graven finns graven för Gertrud (dotter till Hedvig och Alfred Jonsson), Knut (son till Hedvig och Alfred Jonsson) och hans hustru Anna, Lisa (dotter till Hedvig och Alfred Jonsson), Hans Jonsson och sannolikt fler därtill.

Graven till höger om graven till höger är gravplatsen för Axel Adell (son till Anders Larsson Adell) samt Ingeborg och Knut Adell.

Storlek

Graven har plats för åtta kistor eller ett större antal urnor.

Skötsel

Följande är betalt för all framtid:

* grundskötsel (gräsklippning, lövräfsning, luckring, kantskärning, vattning, borttagande av skräp och vissa snittblommor, på hösten: borttagande av ettåriga utplanteringsväxter och blomstergruppens iordningsställande samt gödsling, på våren: avtäckning av gränis, putsning och klippning av prydnadsbuskar)

* elva penséer per år.

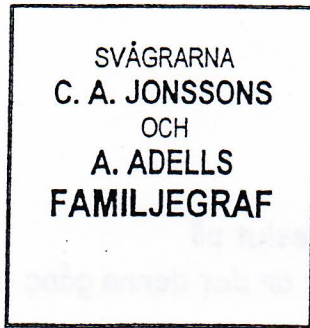
* elva begonier per år.

* målning av text på gravsten

(Värdet för denna skötsel uppgår idag till 730 kronor per år, vilket kan jämföras med kostnaden vid "allfram-tidsavtalets" tecknande 1934-12-04, 750 kronor)

Gravsten

Gravstenen är en ligande sten med texten

C A Jonsson är Carl Adam Jonsson
A Adell är Anders Adell, släktföreningens "anfader"

Styrelsens förslag till allmänna släktmötet 2004:

Framtida upplåtelse av graven

Styrelsen föreslår allmänna släktmötet 2004 att ge styrelsen mandat att vid förfrågan upplåta gravplats för avlidna ättlingar till de på gravstenen nämnda Carl Adam Jonsson och Anders (Larsson) Adell.

När styrelsen funderade kring intresset för gravsättning i graven fann vi att graven kan komma att bli ett gott alternativ för

- * släktintresserade,
- * ensamstående,
- * dem som funderar på minneslund med motivet att man inte vill orsaka sina anhöriga kostnader och besvär med gravskötseln, men kanske ändå egentligen vill ha en grav.

Kistbegravningar

Kistbegravningar kräver relativt stort utrymme. Av det skälet skulle man kanske bestämma att endast urnor fick sättas i graven. Det finns dock goda skäl för kistbegravningar, varför det vore skönt att slippa begränsa gravsättningarna till urnor. Det är svårt att veta hur stort intresset kommer att bli. Kanske blir de förfrågningar släktföreningen får om kistbegravningar så få att det i praktiken inte är något bekymmer att tillåta dem?

Styrelsen ber därför allmänna släktmötet 2004 om att få fria händer att bestämma om kistor får gravsättas i graven eller inte. Styrelsen avvaktar i så fall hur utvecklingen blir med en öppenhet åtminstone i början också för kistbegravningar.

Framtida gravstenar

Styrelsen föreslår det allmänna släktmötet 2004 att behålla den nuvarande gravstenen samt att ge möjlighet för dödsbodelägarna för dem som läggs i graven att utöver den nuvarande stenen placera ytterligare gravstenar. Utformningen av dessa ska ske i samråd med släktföreningens styrelse.

Gravrätten

Styrelsen föreslår det allmänna släktmötet att bestämma att gravrätten behålls i föreningen också om nya gravsättningar äger rum där.

Skötseln av graven

Styrelsen föreslår allmänna släktmötet 2004 att bekräfta att den skötsel som släktföreningen i framtiden ger graven utgörs av den grundskötsel som det sedan länge ingångna "allframtidensavtalet" garanterar och att den som vill smycka graven därutöver är fri att göra det, dock i samråd med släktföreningens styrelse.

Linköping 25 maj 2004

Styrelsen för Anders Adells släktförening

Välkomna till Allmänt släktmöte

Lördagen den 5 augusti 2006

Lördagen den 5/8 -06 är det dags för släktträff. Efter beslut på släktmötesförhandlingarna vid förra Allmänna Släktmötet är det denna gång en dag.

Vi träffas vid Flygvapenmuseet i Malmslätt, straxt utanför Linköping. Där får vi reda på flygets historia genom en guidad tur bland alla fina gamla och nyare flygplan.

Efter detta samlas vi i Lunnevads folkhögskola i Sjögestad, även detta straxt utanför Linköping. (Vi har haft släktmöte där förut i mitten av 1980-talet). Lunnevad ligger vackert i skogen med en å rinnande genom trädgården. Där kommer vi att tillbringa eftermiddagen och kvällen tillsammans.

För dom som så önskar går det att sova över på skolan. Boka dock rum i god tid. Lunnevads folkhögskola, 590 48 Vikingstad.

Tel. 013- 23 49 00,

fax: 013 - 23 40 10,

mailadress: lunnevad@lio.se,

www.lio.se/lunnevad

Program för lördagen den 5/8-06

11.00	Samling vid flygvapenmuseet
13.00	Samling i Lunnevads folkhögskola
13.30	Mat
15.00	Släktmötesförhandlingar
17.00	Kaffe
19.30	Korvgrillning (medtag den valfria dryck du själv önskar)

Kostnad:

0 - 10 Gratis

11 - 18 90 kr

19 - 175 kr

Anmälan se nästa sida

**Anmälan till Allmänna släktmötet
senast den 15/6 2006 till:**

**Anette Nystrand Svensson
Rundelen Lindesberg
590 48 Vikingstad
013-21 32 75**

Eller

**Ann-Sofie Ringqvist
Bygdegatan 236
583 31 Linköping
013-21 32 36**

.....
Vi kommer gärna

Vuxna:

Namn:.....

Namn:.....

Namn:.....

Namn:.....

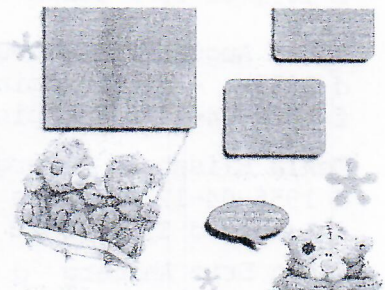
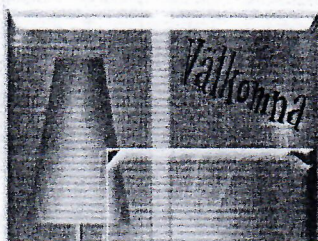
Barn:

Namn:.....

Namn:.....

Namn:.....

Namn:.....

- 1 Nils Kettlilsson, väpnare, omnämnd 1361, levde 1378. Vasaättens stamfader, häradshövding, g m Kristina Jonsdotter.
- 2 Kristiern Nilsson, den föregåendes son, riksråd, riddare 1396, g 2 ggn senast 1428 m Margareta Eriksdotter Krummedige, d 9.6.1451, änka efter Ture Bielke.
- 3 Johan Kristiernsson, d f son, riksråd, riddare, f omkring 1430, g m Birgitta Gustafsdotter Sture, d 1472.
- 4 Erik Johansson, d f son, riksråd, f omkring 1470, halshuggen 8.11.1520 vid Stockholms blodbad, g m Cecilia Månsdotter af Ekasläkten.
- 5 Gustav Vasa, d f son, f 1496 eller 1497, d 29.9.1560, Sveriges konung 6.6.1523. G 2 ggn m Margareta Eriksdotter Leijonhufvud f 1515 eller 1516, Sveriges drottning, d 1551 i Tynnelsö.
- 6 Sofia, d f dotter, prinsessa, f 29.10.1547, d natten mellan 16 och 17 mars 1612, på Ekolsunds slott, begravd i Strängnäs. G m Magnus II, hertig av Sachsen-Lauenburg, f 1543, d 14.5.1603 som livstidsfånge på Ratzeburgs slott.
- 7 Gustaf, d f son, hertig av Sachsen-Engern-Westfalen, g m Anna Knutsdotter Lilie af Ökna.
- 8 Brita Gustafsdotter Rutencrantz, d f dotter, levde ännu 1674, vigd 3.2.1633 på Sjöared m Anders Pedersson Stråle till Näs, Åsbo, d 1649.
- 9 Carl Stråle af Sjöared till Bålnäs, d f son, löjtnant, f 1649 i Strålnäs d 3.4.1724 på Bollnäs (Bålnäs), g 10.3.1682 i Bålnäs m Elisabet Lindeskyla, f 1654, d 1728, båda makarna begravda i Malxanders kyrka.
- 10 Elsa Elisabet Stråle af Sjöared, d f dotter, döpt 16.8.1687 på Bålnäs, Malxander, d 14.5.1774, g 27.9.1724 på Bålnäs m löjtnanten Esaias Kyllenbeck, f april 1692 i Flisby, d 12.5.1775 på Åsen, Västra Harg.
- 11 Johan Magnus Kyllenbeck, d f son, fänrik, f 11.5.1727 på Södraholm, Adelöv, Jönk län, d 1797 eller 1798 på Åsen, V Harg, g 26.1.1755 m Elsa Beata Prytz, f 2.11.1719 på Stigared, Molseryd, d 15.10.1796.
- 12 Carl Fredrik Kyllenbeck, d f son, fältväbel, f 1757, d 29.8.1797, g 1782 m Johanna Beata Handberg, f 30.3.1760 i Eryele, d 4.6.1829 i V Harg.
- 13 Beata Christina Kyllenbeck, d f dotter, f 21.2.1785 i Stengårdshult, d 17.2.1862 i Tostebo, Nykil, g 6.9.1801 i Åsen, V Harg m frälseägare Nils Dahlman, f 1762 i Frödinge, d 2.10.1826 i Stämna, V Harg.
- 14 Nils och Beata Dahlmans barn:

Johanna Christina Beata	född 1802-6-29 i Åsen, Västra Harg
Carolina Gustava	1805-,-31 ibm
Brita Lisa (Elise)	1806-9-23 ibm
Eva Greta	1808-12-20 ibm
Carl Gustaf	1812-2-23 ibm
Hedvig	1817-6-7 ibm
Fredrik Wilhelm	1823-2-5 i Stämna, Västra Harg
Matilda Albertina	1827-7-24 ibm
- 15 Eva Margareta Jonsson f Dahlman d.f. dotter f 1808-12-20 i Åsen V. Harg d 1897-11-11 i Örtomta begravd i Linköping. g 1830-11-15 med Carl Adam Jonsson f 1811-01-13 i Torpa d 1883-12-16 i Linköping
- 16 Johan August Jonsson-Dahlman d.f. son f 1848-07-12 i Veta förs Vimna d 1875- - i Linköping. Gift med Mathilda Charlotta Jonsson f Envall f 1839-04-11 i Enköping d 1911- - i Stockholm
- 17 Tekla Elisabeth Alberg f Dahlman d f dotter f 1869-11-24 i Stockholm d 1956-04-12 i Tranås g 1892-08-01 med Johan Alfred Alberg f 1868-04-22 i Askeby d 1925-06-22 i Stora Åby Begravda i Tranås.
- 18 Johan Eric Ahlberg d f son, f 1894-12-08 i St.Åby d 1958-12-25 i Tranås g med Sea R.A. Ahlberg f Johansson f 1894-10-13 i Kråksmåla d 1973-11-25 Tranås
- 19 N:E: Ingemar Ahlberg d f son f 1925-09-16 i Tranås g 1947-11-16 med Ulla B.I. Ahlberg f Johansson f 1926.11-07 i Eksjö
- 20 Birgitta f 1948 Monica f 1954 Lennart f 1958 d f barn

Lite släkthistoria

När jag fick Församlingsbladet Kragen för Vifolka pastorat fanns följande annonser med.

Den 3/6 2006 är det återinvigning av den gamla orgeln från 1839 i Västra Hargs kyrka.

Det var den orgel som Anders Adell, vår anfader, var först att spela på 1839.

Anders förstfödda var ju Aurora, min farmorsmor. Hon fick en guldmedalj när hon döptes 1940 och där satt Anders och spelade på orgeln. (Guldmedaljen fick jag sedemera ärva och min dotter fick när hon konfirmerades.)

Denna historia har jag hört sen jag var barn och det känns ju speciellt. Tänkte därför att denna annons kunde vara bra att ha med i släktbladet eftersom det kanske är fler som vill gå på återinvigningen.

Lite mer historia:

Det var en orgelkonsert i början av 1970-talet där Västra Hargs orgel ansågs som en av Sveriges mest klangsköna orglar.

Många hälsningar från

Christina Thomesköld

ORGELINVIGNINGSKONSERT

*I Pingsthelgen kommer Västra Harg
Ahlstrandorgel att invigas efter en genomgri-
pande restaurering. Där kommer körerna att
medverka samt Professor Ingemar Olsson på
Cello kl:18.00 lö 3:e juni.*

*På Pingst dagen kommer professor Ingemar
Olsson att medverka i flera av våra kyrkor
(se predikoturerna)*

PINGSTHELGEN
med ORGELINVIGNING I VÄSTRA HARG KYRKA
En av fem återstående Nils Ahlstrand piporglar, den
största i landet byggd 1839 kommer att återinvigas
lö 3:e juni kl 18.00
orgeln, körer, solosång o cello kommer att ljuda
Sol Deo Gloria

Övrig musik se Predikoturerna i Kragen
samt annonser

GROPEDOKTORN

När jag var barn var jag ganska god vän med "Kalle i Gropegården", som han kallades hos min mormor. Han bodde inte så långt från mormor. Han kom ofta på besök, det var bara en cykeltur över skogen.

Ibland hade han småpengar med sig, de hade han fått av patienter under dagen. Dom fick vi barn för att vi skulle öppna grindarna över järnvägen när han cyklade hem. Det hände att vi inte gjorde det, istället kröp vi under tråden. Vår snälla moster var för det mesta med och hon utförde det jobb som vi fått betalt för, och hon bad om ursäkt för elaka ungars beteende.

Vi ville nog hämnas lite på Kalle. Han skrev ut fiskleverolja åt oss som mamma gav oss tillsammans med lingonsylt. Det var säkert bra för oss, men det var inte gott.

Med nöje läste jag bifogade artikel i Länstidningen Östergötland nr 2 2006.

Kanske någon mer än jag i släktföreningen har haft lyckan att njuta av Gropedoktors medicin?

Inga Jonson

Se artikeln på nästa sida

Gropedoktorn hade egen metod

Gropegården ligger i Viby socken vid gamla E4:an mellan Mjölby och Mantorp. Tidigare har Gropegården kallats Jarlsgården men kom senare att kallas vid ovannämnda namn.

Från Normlösa flyttade hemmansägaren Anders Johan Samuelsson år 1888 till Viby Gropegård. Familjen hade sju barn varav endast en dotter blev gift. De andra sex varav fem var pojkar bodde alla kvar på gården.

Det var dottern Amanda som lämnade hemmet genom giftermål och i äktenskapet fick hon två pojkar. Då maken Ernst Andersson avled 1910 återvände Amanda till föräldrahemmet med sina pojkar.

Systemen Hulda skötte hushållet till den stora familjen fram till sin död 1927 därefter ledde man hushållsständarinnan eller hushållerska som det hette på den tiden.

Ingen brådska

Då så många personer fanns på gården behövdes ingen brådska. Det berättas att närbrodern Axel för till kvarnen i det närbelägna Mantorp, fick hästen gå och beta på vägrenarna som han ville. På vagnen fanns två säckar spannmål men Axel gick bredvid vagnen för att det inte skulle bli för tungt för hästen. En sådan färd kunde ta hela dagen.

De fyra äldsta barnen tog namnet Andersson medan de tre yngre kallade sig Johanssons.

En av sönerna Carl Johan född 1878 tog namnet Johansson men gick under

ÖSTGÖTSKA LEVNADSÖDEN

Carl Johansson
Gropedoktor
1878 – 1942

namnet Gropedoktorn. Enligt folktraditionen hade han studerat medicin men aldrig tagit någon examen då något ovidkommande tillstött. Men han var insatt i olika mediciners verkan. När djur blev sjuka anlätades han av ortsbefolkningen men snart nog anlätades han för mänskliga åkommor och blev anlätad i en större krets då även långväga patienter fann vägen till Gropedoktorn.

Det berättas att patienter ända från Stockholm hittade vägen till honom. Runt 20 bilar kunde räknas under bara en dag flera med registreringsskylten A på bilen.

Patienter chansade

Någon telefon fanns inte i Gropegården utan patienterna fick resa dit på vinst och förlust om inte doktorn var

hemma fick de återvända utan hjälp.

På nedre botten hade han väntrum och mottagningen skedde i ett rum på övre våningen. Då här bodde åtta personer tidvis blev utrymmet ganska trångt.

Brodern Ernst lär ha yttrat, "här hinner en inte å vakne förrän di sitter som skater i långa rader å vänter."

Hans examination av patienterna skedde inte på vanligt manér. Han tittade dem i ögonen och lyssnade på deras redogörelse över sina problem och ordinerade sedan olika medikamenter.

Än i dag finns gamla recept hos allmänheten från Gropedoktorn.

Något arvode kunde han inte begära då han inte var legitimerad läkare utan klassades som kvacksalvare. Det var upp till patienterna vad de ville betala. Några var generösa medan andra inget betalade.

Botade mycket

Han botade utslag, eksem, hosta bensår, tarmkatarr, magbesvär och ischias. Recepten han skrev ut kunde lämnas på apoteket i Skänninge om patienten var från trakten annars måste man anlita andra apotek.

Doktor Norrbrink från Mjölby besökte en gång Gropedoktorn. Han upptäckte då på byrån en flaska med hostmedicin och konstaterade att det var en bra sammansättning men att det fattades en sak i receptet, ett gift som han enligt giftstadgan ej kunde skriva ut.

Helmer Andersson från Järstad, tidigare bosatt i Viby, avliden 1985, har berättat att han fick mycket ont i nedre sidan. Efter konsultation i Skänninge blev det inte bättre utan han beslöt att uppsöka Gropedoktorn.

Vad är det med dig, undrade denne.

När Helmer hade beskrivit sina symtom så upplyste doktorn att det var njursten. De tabletter han tidigare ordinerats skulle han omedelbart gräva ned. "De är avsedda för dödssjuka, och det är inte du. Andersson fick flytande medicin och värken försvann

Gropedoktor Carl Johansson (1878-1942).

omedelbart och kom aldrig tillbaka.

Tog emot i Ulrika

Holger Andersson körde taxibil i Järstad och skjutsade många patienter till Gropegården.

Gropedoktorn hade även mottagning i Ulrika och även dit hade Andersson sjukresor med patienter.

Carl Johan Johansson avled på Hjälmås sjukhem i Linköping 1942.

Här följer ett av Gropedoktors bevarade recept. Flera av de olika medikamenterna finns inte tillgängliga på dagens apotek då de utgått ur sortimentet och kanske klassats som mindre tillförlitliga.

Från höger till vänster

Sedan den sjuke först laxerat helst genom Bittervatten eller engelskt salt ingnides med handen, på magen 3nne dagar å rad, på samma tid t. Ex kl 8 på morgonen, följande salva; Lagerolja, Althe-Salva och Turkisk majs Balsam,

allt sammanblandat för 25 öre. Ingnidningen bör ske från högra till vänstra sidan, men icke tillbaka och tvärtom-vilket nog bör iakttagas varefter en bindel af linne tämligen hårt lindas omkring magen. Strax efter ingnidningen intages olika efter ålder t.ex. barn till och med 7 år en tesked, fullvuxen en matsked av följande mixtur; Mixtura Simplex, Malört Extrakt och Princens Droppar för 12 öre, yäl blandade.

Efter tre dagar aftages bindeln och uppbrännes och efter nio år den sjuke fullkomligen frisk.

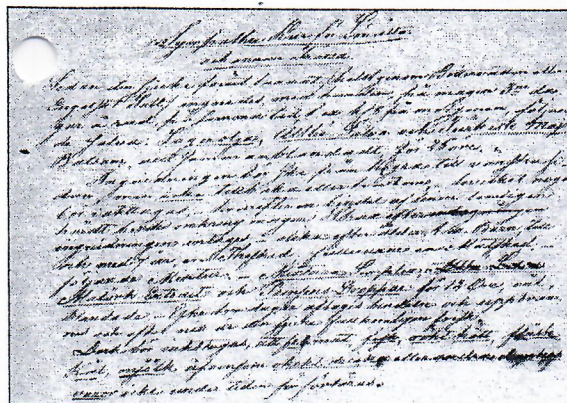
Dock bör iakttagas att fet mat, Rökt kött, fläsk, kål, mjölk äfvensom ökokt dricka eller andra dryckesvaror icke under tiden får förtäras.

EVOR LINDAHL-SCHÜTZ

Källor:
Det historiska innehåller är hämtat ur Rune Wikells bok: Agda i Fröknegår'ns dagbok och receptet kommer från annat håll.

Artiklerien Östgötska levnadsöden sker i samarbete med Kulturarv Östergötland. För mer information se internet-sidan www.kulturarvostergotland.se

Du kan bidra med egna berättelser till vår serie Östgötska levnadsöden. Bifoga helst bildmaterial. Skicka till: Länstidningen Östergötland, Box 475, 581 05 Linköping och/eller Kulturarv Östergötland, Östergötlands länsmuseum, Box 232, 581 02 Linköping eller e-posta till någon av dessa två adresser: redaktionen@lanstidningen.se, dan.malmsten@lansmus.linkoping.se

Sympatichis kur för lönälta och annan frossa. Bilden föreställer ett originalrecept utskrivet av Gropedoktorn.

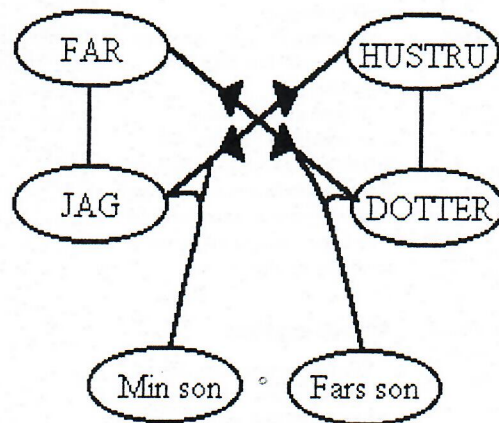

Jo, sa mannen, som såg något matt och medtagen ut, så här är det:

Jag gjorde bekantskap med en änka, som hade en vuxen dotter. Jag gifte mig med modern. Någon tid därefter gifte min far sig med min hustrus dotter, och jag blev svärförälder till min far. Min "dotter" blev samtidigt min "mor".

En tid därefter fick min far och min styvmoder, alltså min hustrus dotter, en son. Den pojken är naturligtvis min bror, eftersom han är min pappas son. Men han är också son till min hustrus dotter och alltså hennes dotterson. Jag är sålunda morfar till min bror.

Så fick min hustru och jag en pojke. Han är förstås svåger till min far, eftersom hans syster är min fars hustru. Min sons halvsyster är också hans "farmor", eftersom hon är gift med min far. Min pojke är hennes styvsons barn. Min son är också min morbror. Han är i sin tur sin "farmors" bror. Jag är svåger till min "mor" och min hustru är min sons "farmors mor", jag till och med sin "farmors mormor". Mitt barn är sin farmors nevö och jag är morfar till mig själv. Jag är bror med min far och samtidigt far och son till honom. Jag är far och son till mig själv...

insänt av Niklas Adell

Att känna igen en Stroke

Det blir tyvärr allt vanligare att människor stressar och därmed utsätter sin kropp för stora påfrestningar. Det blir fler och fler unga människor som drabbas va bl.a. stroke.

Ibland kan vi med enkla medel hjälpa människor bara vi vet vad vi ser. Följande berättelse är ur verkliga livet.

Under en fest snubblade en vän och föll. Hon försäkrade alla att hon mådde bra och att hon bara hade snubblat över en sten för att hon hade nya skor. De hjälpte henne att snygga till sig och gav henne en ny talrik med mat. Fast hon verkade lite skakad fortsatte hon att roa sig under kvällen.

Senare ringde hennes man och berättade att hans fru körts till sjukhus där hon hade avlidit klockan 06.00.

Under festen hade hon fått en stroke. Om man vetat hur man känner igen tecknen på stroke kanske hon fortfarande varit i livet.

En neurolog säger att om han får hand om en strokepatient inom 3 timmar kan han totalt häva effekterna av stroke.

Han säger att det knepiga och svåra är att känna igen en stroke, få den diagnostiserad och få patienten till läkare inom 3 timmar.

Nu säger läkarna att alla kan lära sig känna igen en stroke genom att ställa tre enkla frågor.

1. Be personen att LE
2. Be personen att LYFTA BÅDA ARMARNA
3. Be personen SÄGA EN ENKEL MENING
(sammanhängande, t.ex. solen skiner idag.)

Om personen har problem med någon av dessa uppgifter ring genast 112 och beskriv symtomen.

insänt av Anette Nystrand Svensson

Ändringsblankett

Adress

(Fylls alltid i)

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

Nyfödd

Födelsedatum: _____

Föräldrarnas namn: _____

° Vigsel/Sambo

Namn: _____

Namn: _____

Vigseldatum: _____

Dödsfall

Namn: _____

Dödsdatum: _____

Skickas till:
Niklas Adell
Ekholmsvägen 407
589 29 Linköping

Årsavgift

På de senaste släktmötesförhandlingarna bestämdes årsavgiften till:

Enskild 80 kr
Par 120 kr
0-17 år Gratis

Ett inbetalningskort skickas med för årets avgift.

Skriv namnen på inbetalningskortet på dom som årsavgiften avser.

Enligt stadgarna ska avgiften betalas före juni månads utgång men eftersom detta medlemsblad kommer ut lite sent går det att betala även under juli månad.

